

18 Ağustos 2013

“Elektronik yalnızlığa” doğru gidiyoruz

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy

Havadis Gazetesi-Poli

Sosyal ağlar, ilk başlarda yalnızlık, sosyalleşme ve can sıkıntısı gibi duygularımızı tatmin etse de sonrasında bağımlılık yaratıp, bilgisayar başında uzun süreler geçirmeye başlıyoruz.

Odadan içeriye girdiğimde bilgisayarın karşısında bir şeylerle meşguldü. Selam verdiğimi dahi duyamayacak kadar yaptığı işe konsantre olmuştu. Elimdeki poşetleri masanın köşesine bıraktığımda, eve döndüğümü fark etmişti. Beni gördüğüne sevinmişti. Artık yüzündeki solgun ve somurtkan ifade gitmişti. “Sen yokken çok sıkıldım” dedi ve ardından bütün gün bilgisayarın başında internette vakit geçirdiğini söyledi. “Yalnızlığımı bu şekilde gideriyorum” cümlesini duyduğumda bir şeylerin yanlış gittiğini anlamıştım.

Öğrencilik ve yalnızlık

Yukarıdaki hikâyeyi yaşanmış bir olaydan uyarlamaya çalıştım. Bu hafta hayatımızın bir parçası haline gelen elektronik cihazları, interneti ve yalnızlığı tartışmak istiyorum. Geçtiğimiz haftalarda sosyal ağlar ve yalnızlık üzerine yazılmış bir yüksek lisans tezinin jürisinde yer aldım. Tezi okurken bu güne kadar yabancı öğrenci olarak gördüğümüz ve ailelerini kilometrelerce uzakta bırakarak lisans eğitimi için Kuzey Kıbrıs’ı tercih eden öğrencileri düşündüm. Empati yapmaya çalıştım. Ben de daha önce eğitim için yurt dışında bulunan birisi olarak, yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim ve turizm adası olan Kıbrıs’ta neler hissettiklerini bulmaya çalıştım.

Doğal olmayan cihazlar

Ülkenizin dışına çıktığımız anda “yalnızlık” hissini en derinden hissetmeye başlarız. Zira geride doğup büyüdüğünüz topraklar kalırken, artık en sevdiğiniz kişiler ve şeyler de sizden uzaktadır. İşte bu duygularla ister eğitim almak, ister ise yeni bir hayat kurmak için çıkılan yolda sizin yalnızlığınızı giderebilecek şeylerin başında bilgisayar, tabletler, laptoplar vb. cihazlar gelmektedir. Bir nevi yalnızlığımızı unutmak için yapay ve doğal olmayan bu cihazlara sarılırız. Böylece yalnızlığımızı unuttur, kendimizi teselli ederiz. Bu aslında geçici bir durumdur. Bir süre sonra söz konusu elektronik cihazlar da bizi tatmin etmemeye başlar ve bir arkadaş bulmaya çalışırız.

Olup bitenden haberdar olmak

Yukarıda bahsetmiş olduğum ve Roselyn Akpene tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde de ortaya çıkmıştır ki, Nijeryalı öğrenciler yalnızlıklarını giderebilmek için sosyal ağları etkin kullanıyorlar. Temel olarak kullandıkları sosyal ağ ise; Facebook oluyor. Facebook vasıtasıyla çevrelerinde olup bitenden haberdar olduklarını ifade eden öğrencilerin, kullanım süreleri de dikkat çekiyor. Günde üç saatin üzerinde söz konusu platformda vakit geçiren öğrenciler, her ne kadar yalnızlıklarını giderdiklerini düşünseler de, başka bir soruna doğru gidiyorlar. Bir süre sonra bağımlılığa dönüşebilecek olan bu davranış biçimi, kişileri daha da yalnızlaştırıp, bireyselleştirebiliyor. Böylece bireyler internet sayesinde odalarından çıkmadan, sosyal yaşama dahil olmadan birçok işini halledebiliyor.

Yalnızlık gideriliyor

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) eğitim gören yabancı uyruklu öğrencileri, ülkesinden farklı sebeplerden dolayı ayrı kalan kişilerden ayırmak gerekiyor. Zira KKTC üniversitelerini tercih eden öğrencilerin en önemli avantajı kampuslarda ücretsiz ve kablosuz internet servisinin sağlanmasıdır. Böylece fiziki olarak görüşemedikleri aileleriyle gerek sosyal ağlar üzerinden gerek ise görüntülü telefon uygulamaları ile söz konusu yalnızlıklarını giderebiliyorlar.

Hiç o kadar yalnız hissetmedim

Kendi yurt dışı tecrübemden de bildiğim için; yalnızlığı, can sıkıntısını ve boş vakitleri değerlendirmek için internet ve sosyal ağlar önemli ölçüde tercih ediliyor. Gerçi yabancı bir ülkeye gittiğinizde yalnızlığınızı giderebilmeniz, yeni arkadaşlar bulabilmeniz için türlü türlü aktiviteler yapılıyor. Amerika Birleşik Devletleri'nde üniversitelerde “spring break” (bahar arası) denilen birkaç günlük ara oluyor. Çoğu arkadaşım arayı değerlendirip ailesinin yanına gittiğinde yurttan üç veya dört kişi kalmıştık. En yakın arkadaşım da çalıştığı için gün içinde kendimi kitap okumaya ve tezimle ilgili çalışmalara vermiştim. Kendimi hiç o kadar yalnız hissetmemiştim.

Aynı evdeki yalnızlar

Yapay cihazlarla yalnızlığın yüzde yüz giderilebileceğine inanmıyorum. En azından kişisel tecrübelerim bana bunu söylüyor. Bir nebze olsun sizi sevdiğinizinize bağlayabilir. Aileniz ile iletişim kurabilirsiniz, sesli ve görüntülü görüşebilirsiniz, ama yurt dışında asıl ihtiyacınız olan yüz yüze iletişim kurabileceğiniz, duygularını ve hislerini anlayabileceğiniz gerçek bir arkadaşdır. Yalnızlığı her ne kadar yabancı öğrenciler üzerinden inceleysek de aynı evin içinde yalnızlık çekenleri unutmamak gerekiyor. Elektronik cihazların hiç kullanılmamasını savunmuyorum. Aksine bize sunulan imkânlardan faydalanmalıyız. Sadece özellikle çocuklar için bu tür cihazların kullanılmasında süre kısıtlaması getirilmesi uygun olabilir. Aksi durumda cihazların yarattığı yapay ortamlar sayesinde, gerçek hayattan kopuşlar başlayabiliyor.

Sosyalleşeyim derken yalnızlaşmayın

Tabii ki ailesinden uzak olan yalnız bireyler için internet ilk zamanlar önemli bir boşluğu doldurur. Bir süre sonra ise bunun yerini gerçek arkadaşlar alması gerekiyor ki “elektronik yalnızlığa” doğru gidilmesin. Dolayısıyla dengeli ve sağlıklı bir yaşam için sosyal ağları

ihtiyacımız kadar kullanıp, bu ortamların bağımlısı olmamalıyız. Böylece yaşamımızdaki iletişimin de öldürülmesine izin vermemiş oluruz. Bizi sosyalleştirmesini istediğimiz sosyal ağlar, bireyleri dijital bir yalnızlığa doğru götürebiliyor. İlk başlarda yalnızlık, sosyalleşme ve can sıkıntısı gibi duygularımızı tatmin etse de sonrasında bağımlılık yaratıp, bilgisayar başında uzun süreler geçirmeye başlıyoruz. Böylece asıl yalnızlaşmayı bilgisayarın karşısında elektronik ortamda yaşıyoruz.